

95/23

Kontrolní závěr z kontroly hospodaření s majetkem státní organizace České dráhy

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1995 pod číslem 95/23 a byla provedena v období od září 1995 do února 1996.

Cílem kontroly bylo prověřit majetkoprávní oblast činnosti státní organizace České dráhy (dále jen "ČD"), zejména nakládání s majetkem a jeho evidenci. Kontrola byla zaměřena na hmotný investiční majetek. Kontrolovaným obdobím byly léta 1993 až 1995.

Kontrolovanými osobami byly Ministerstvo dopravy a ČD. V ČD byly kontrolovány tzv. účtující jednotky, které podle "Ekonomických pravidel ČD" hospodaří na základě vlastních výnosů a nákladů a zodpovídají za pohledávky, závazky a majetek, který spravují:

Ředitelství Divize obchodně přepravní (dále jen "ředitelství DOP"),

Dílna pro opravu mechanismů (dále jen "DOM") Pardubice,

Zbytkový závod Železničních opraven a strojůren Plzeň (dále jen "ŽOS") Praha-Bubny,

Správy dopravní cesty (dále jen "SDC") Praha-východ, Praha-západ, Liberec, Ústí nad Labem, Plzeň, Pardubice, Brno, Ostrava a Olomouc,

Traťová a strojní stanice (dále jen "TSS") Ústí nad Labem,

Železniční nemocnice Praha.

ČD byly zřízeny ke dni 1. 1. 1993 zákonem č. 91/1993 Sb., o Českých drahách, jako právní nástupce státní organizace Československé státní dráhy.

Účetní hodnota hmotného investičního majetku ve vlastnictví státu, ke kterému ČD vykonávají právo hospodaření, byla podle rozvahy Úč POD 1-01 k 30. 6. 1995 celkem 164 339 882 tis. Kč (při započtení korekcí - oprá-

vek a opravných účtů - činila jeho tzv. netto hodnota celkem 73 001 213 tis. Kč). Kontrolované účtující jednotky měly v době kontroly ve své správě hmotný investiční majetek v účetní hodnotě cca 51 490 000 tis. Kč.

Námítky proti kontrolním protokolům, které podaly SDC Praha východ a SDC Ostrava, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících.

S e n á t N K Ú (ve složení: Ing. Petr Skála - předseda, Ing. Karel Bidlo, JUDr. Jan Holeček a Ing. Ladislav Zeman - členové) na svém zasedání konaném dne 16. 4. 1996

s c h v á l i l usnesením č. 95/23/211

k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I. Nakládání s majetkem, ke kterému mají ČD právo hospodaření

1. ČD porušily ustanovení § 45 odst. 1 a 2 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno:

"Podniky nemohou uzavírat smlouvy o převodu vlastnictví majetku sloužícího k provozování jejich podnikatelské nebo jiné hospodářské činnosti, popř. sloužícího ke kulturním a sociálním potřebám, k němuž mají právo hospodaření, nakládat se svými majetkovými účastmi na podnikání právnických osob, ani tyto zakládat či majetek do podnikání těchto osob nově vkládat. To neplatí při poskytování náhrad podle zvláštních předpisů."

"Výjimky z ustanovení první věty odstavce 1 může v odůvodněných případech povolit vláda."

ČD odprodaly bez povolení výjimky vlády ČR následující majetek: viz tabulka

Druh majetku	Počet	Poř. hodnota (v tis. Kč)	Zůst. hodnota (v tis. Kč)	Datum prodeje	Výjimka vlády
Lokomotiva	22	76 878	18 303	1/95 a 2/95	-
Lokomotiva	4	10 316	1 059	19. 11. 1993	3. 8. 1994, usn. č. 422/1994
Nákladní vůz	463	85 092	16 262	1993 -1995	-
Pistole SWW2	1	19	17	30. 12. 1994	-
Autorypadlo UDS 114	1	861	148	21. 12. 1994	-

2. ČD nedodržely bod I.2 usnesení vlády ČR ze dne 3. 8. 1994 č. 422, o udělení výjimky podle § 45 odst. 1 a 2 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů, kde je mj. uvedeno:

"Vláda uděluje podle § 45 odst. 2 zákona č. 92/1991 Sb. výjimku z ustanovení odst. 1 § 45 tohoto zákona na uzavírání smluv o převodu vlastnictví majetku státní organizaci České dráhy ... k převodu majetku státu uvedeného v žádosti č. 4 důvodové zprávy tohoto materiálu formou veřejné dražby s tím, že vyhláovací cena bude stanovena na základě aktuálního znaleckého posudku ..."

Usnesení zaslalo Ministerstvo dopravy k realizaci generálnímu řediteli ČD dopisem ze dne 11. 8. 1994.

Převod se v tomto případě týkal 109 lokomotiv a 533 železničních vozů. ČD však vozidla prodaly ve veřejné soutěži a nikoliv ve veřejné dražbě. Veřejnou soutěž vyhlásily na "fyzickou likvidaci zrušených železničních hnacích vozidel a nákladních vozů" a zveřejnily v Hospodářských novinách dne 4. 10. 1994. Prodejní ceny byly znaleckými posudky stanoveny na cenu kovového odpadu se zohledněním nákladů na jejich rozebírání.

3. ČD porušily ustanovení § 73 odst. 1 zákona č. 109/1964 Sb., Hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (s odvoláním na § 761 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník), kde je uvedeno:

"Organizace, která vykonává právo hospodaření s pohledávkou státu, je povinna pečovat o to, aby všechny povinnosti dlužníka byly včas a řádně splněny, popřípadě, aby pohledávka státu byla včas uplatněna u příslušných orgánů a aby rozhodnutí těchto orgánů byla včas vykonána."

Současně porušily ustanovení § 15 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno:

"Při výkonu práva hospodaření s pohledávkami státu je organizace povinna plnit povinnosti stanovené v § 73 hospodářského zákoníku."

"Je-li dlužník v prodlení s placením dluhu, je organizace povinna vyúčtovat a vymáhat stanovené úroky z prodlení nebo stanovený poplatek z prodlení, pokud není stanoveno právním předpisem jinak."

(Nakládání s pohledávkami státních organizací a státních podniků jako s pohledávkami státu ukládají těmto organizacím ustanovení § 27 odst. 1 a 2 a § 31 odst. 5 vyhlášky č. 119/1988 Sb.)

ČD nevybíhaly, příp. nedostatečně vybíhaly dlužné nájemné a nevyúčtovaly sankce za pozdní platby u 21 smluv v působnosti SDC Praha-východ za 1. pololetí 1995 v celkové výši 572 tis. Kč, u 5 smluv v působnosti SDC Ústí nad Labem v celkové výši 146 tis. Kč, u 3 smluv v působnosti SDC Pardubice v celkové výši

2 407 tis. Kč, u 423 smluv v působnosti SDC Ostrava v celkové výši 3 021 tis. Kč, u 115 smluv v působnosti SDC Olomouc v celkové výši 206 tis. Kč a u 1 smlouvy uzavřené TSS Ústí nad Labem ve výši 3 tis. Kč.

ČD v 6 zjištěných případech smluv o nájmu objektů v působnosti SDC Plzeň nepožadovaly od nájemců nájemné v prvním roce jejich podnikání a ve 3 zjištěných případech nepožadovaly dohodnuté nájemné za pronájem movitého majetku. Prominuté nájemné za roky 1993 a 1994 činilo celkem 657 tis. Kč.

ČD sjednaly s Železničním stavitelstvím Brno, a. s., smlouvu o nájmu pozemku o výměře 1 051 m² v působnosti SDC Brno na dobu od 1. 8. 1992 do 31. 7. 1997. Nájemné 4 440 tis. Kč mělo být kompenzováno cenou objektů, které měl nájemce převést na ČD do 30. 6. 1993. Objekty nebyly do doby kontroly převedeny.

Celková nevybíhání, příp. nedostatečně vybíhání částka v uvedených případech činí nejméně 10 100 tis. Kč.

4. ČD porušily ustanovení § 451 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno:

"Kdo se na úkor jiného bezdůvodně obohatí, musí obohacení vydat."

příčemž v ustanovení § 451 odst. 2 téhož zákona je mj. uvedeno:

"Bездůvodným obohacením je majetkový prospěch získaný plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plněním z právního důvodu, který odpadl ..."

ČD pronajímaly pozemky (především louky a zahrady), které tvoří zemědělský půdní fond a k nimž jim podle § 22 odst. 1 písm. f) zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, zaniklo již v roce 1991 právo hospodaření. Kontrolou byl zjištěn pronájem těchto pozemků v působnosti SDC Praha-východ, Liberec, Ústí nad Labem, Plzeň, Pardubice a Ostrava o celkové výměře 137 451 m². Nájemné, které ČD získaly bez právního důvodu, činilo v roce 1995 cca 190 tis. Kč. Výši nájemného za roky 1993 a 1994 nebylo možné z evidence ČD přesně zjistit.

5. ČD porušily ustanovení § 4d písm. e) zákona ČNR č. 9/1993 Sb., o Českých drahách, ve znění pozdějších předpisů, kde je mj. uvedeno:

"Do působnosti správní rady náleží: ..."

e) udělovat předchozí souhlas k uzavření nájemních smluv o pronájmu pozemků, ke kterým České dráhy vykonávají právo hospodaření ..."

SDC Praha východ pronajala v roce 1995 bez předchozího souhlasu správní rady ČD pozemky v katastrálním území Praha-Libeň o výměře 1 710 m² a ceně 2 907 tis. Kč, 1 948 m² a ceně 3 311 tis. Kč a 1 850 m² a ceně 3 146 tis. Kč.

6. ČD porušily ustanovení § 6 písm. e) vyhlášky č. 119/1988 Sb., kde je mj. uvedeno:

"Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména: ...

e) využívat právní prostředky k ochraně národního majetku, chránit právo hospodaření s národním majetkem proti neoprávněným zásahům ... a uplatňovat právo vydání neoprávněného majetkového prospěchu proti tomu, kdo jej na úkor organizace získal."

SDC Pardubice předala 3. 4. 1995 na základě výjimky z ustanovení § 45 odst. 1 zákona č. 92/1991 Sb. udělené usnesením vlády ČR ze dne 12. 10. 1994 č. 577 městu Pardubice objekt mateřské školky v pořizovací ceně 10 217 tis. Kč. Město Pardubice mělo školku do 2. 4. 1995 v nájmu, nájemné činilo měsíčně 31 tis. Kč. Smlouva o převodu však byla podepsána a nabyta účinností až 6. 12. 1995.

ČD bezúplatně pronajaly 11 pozemků v působnosti SDC Liberec o celkové výměře 11 253 m² a 2 pozemky v působnosti SDC Ústí nad Labem o celkové výměře 2 115 m². Dále nezvýšily nájemné podle smluvního ujednání v roce 1995 v 1 případě v působnosti SDC Liberec (nevyúčtovaná částka činí 3 tis. Kč) a v roce 1994 v 1 případě v působnosti SDC Olomouc (nevyúčtovaná částka činí 39 tis. Kč).

7. ČD porušily ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky č. 119/1988 Sb., kde je uvedeno:

"O přebytečnosti nebo neupotřebitelnosti národního majetku i o způsobu naložení s ním rozhoduje písemně vedoucí organizace nebo jím písemně pověřený jiný vedoucí pracovník organizace, případně na návrh jím zřízené komise jako poradního orgánu. K rozhodnutí o přebytečnosti nebo neupotřebitelnosti národního majetku musí být dodatečně připojen doklad o tom, jak bylo s majetkem naloženo."

ČD nedoložily písemné rozhodnutí vedoucího organizace o přebytečnosti nebo neupotřebitelnosti zjištěného vyřazeného majetku v celkové pořizovací ceně 50 896 tis. Kč (v působnosti SDC Praha-západ 10 případů v ceně 144 tis. Kč, SDC Plzeň 1 případ v ceně 219 tis. Kč a SDC Olomouc 568 případů v ceně 50 533 tis. Kč).

ČD nepředložily doklady o tom, jak bylo naloženo se zjištěným majetkem v celkové pořizovací ceně 4 536 tis. Kč (v působnosti SDC Praha-východ v ceně 3 041 tis. Kč, SDC Praha-západ v ceně 122 tis. Kč a SDC Ostrava v ceně 1 373 tis. Kč).

8. ČD uzavřely následující zjištěné smlouvy o nájmu majetku, u kterých je pochybnost o hospodárnosti:

a) Podle smlouvy o nájmu ŽOS Praha-Bubny uzavřené dne 18. 8. 1993 Divizí majetkového podnikání a pri-

vatizace s ATECO, s. r. o., byla pořizovací cena pronajatého majetku 44 212 tis. Kč. Účetní stav majetku ŽOS Praha-Bubny k 31. 8. 1993 však činil 62 878 tis. Kč, tj. byl o 18 666 tis. Kč vyšší. Na rozdíl se částkou 18 653 tis. Kč podílí hodnota pronajatých pozemků, které nebyly ve smlouvě blíže specifikovány. Jejich výměru předložily ČD až při kontrole NKÚ s tím, že jde o předběžné výsledky zaměření, podle kterých činí cca 74 612 m², z toho zastavěná plocha cca 26 005 m². V lokalitě ŽOS Praha-Bubny činila v roce 1993 tržní výše ročního nájemného z nebytových prostor 637,- Kč/m² (jde o vážený průměr). Ve smlouvě stanovené roční nájemné 1 000 tis. Kč je tak vzhledem k rozsahu pronajatého majetku značně podhodnocené (tržní výše ročního nájemného jen z pronájmu budov by se podle uvedených údajů pohybovala kolem 15 000 tis. Kč). Navíc nepokrývá ani odpisy pronajatého majetku, které za rok 1994 činily 1 091 tis. Kč.

Ve smlouvě je dohodnuto oprávnění přenechat prostory do podnájmu třetím osobám a že za tyto prostory bude nájemce ČD platit ročně 150,- Kč/m² pronajaté zastřešené plochy. V době sjednání smlouvy bylo ČD uzavřeno 15 smluv o nájmu 7 381 m² těchto prostor v ŽOS Praha-Bubny za roční nájemné 5 893 tis. Kč. Tímto ujednáním tak mají ČD od 1. 9. 1993 výnos pouze 1 107 tis. Kč, kdežto nájemci náleží 4 786 tis. Kč ročně.

b) Podle smlouvy o nájmu pozemku (na kterém jsou umístěny mj. tenisové kurty), v působnosti SDC Praha-východ uzavřené 19. 1. 1993 s TJ Lokomotiva Praha činí roční nájemné 1,- Kč/m². Důvodem takto nízkého nájemného údajně bylo zvýhodnění zaměstnanců ČD a jejich rodinných příslušníků při sportovních činnostech prováděných na uvedeném pozemku. Tato podmínka však nebyla ve smlouvě podchycena a účast zaměstnanců na sportovních činnostech ČD nesledují a nevyhodnocují.

c) Smlouvou č. 493, uzavřenou 1. 9. 1992 s fyzickou osobou, bylo dohodnuto neobvykle nízké nájemné z nebytových prostor v působnosti SDC Praha-východ o výměře 71 m² v areálu železniční stanice Praha hl. n. ve výši 190,- Kč/m² ročně. Teprve v době kontroly, a to od 1. 1. 1996, bylo roční nájemné zvýšeno u 26,5 m² na 3 500,- Kč/m² a u 44,5 m² na 500,- Kč/m². U jiných nájemců v areálu této stanice činilo roční nájemné 1 000,- až 5 000,- Kč/m².

d) Podle smlouvy o nájmu pozemku v působnosti SDC Praha východ o výměře 536 m² uzavřené 28. 3. 1994 s družstvem Monumento Praha na dobu do 31. 3. 1997 bylo nájemné kompenzováno "zhodnocením pozemku" nájemcem ve výši 154 tis. Kč, které však není pro budoucí potřeby ČD účelné.

Obdobně podle smlouvy o nájmu nebytových prostor v působnosti SDC Brno uzavřené 29. 7. 1994 s firmou HOLD Brno bylo nájemné kompenzováno ná-

klady na stavební úpravy (vestavba kanceláří do skladů) ve výši 183 tis. Kč, které souvisely s podnikatelským záměrem nájemce a nejsou účelné pro budoucí potřeby ČD.

- e) Podle smlouvy o nájmu části budovy železniční stanice Pardubice (v působnosti SDC Pardubice) z 4. 1. 1993 měl nájemce provést pro zlepšení služeb cestujícím rekonstrukci bývalé závodní jídelny na 3 prodejny potravin a 2 velkoobchodní prodejny drobného zboží. ČD se smluvně zavázaly, že náklady rekonstrukce ve výši 638 tis. Kč jsou jejich závazkem vůči nájemci, který bude odečítán z nájemného. Smlouvu nelze vypovědět před jeho splacením. Při stanoveném ročním nájemném 58 tis. Kč tak nebude nájemce po dobu 11 let hradit za pronajaté prostory nájemné. Ve skutečnosti je v provozu pouze 1 prodejna a větší část pronajatých prostor užívá nájemce k jiným než ve smlouvě uvedeným obchodním aktivitám.

U 29 smluv o nájmu nebytových prostor (jde především o prostory pro obchodní činnost pod mostními oblouky na hlavním nádraží v Brně v působnosti SDC Brno), uzavřených v letech 1992 až 1995 s fyzickými i právními osobami, byly nájemným kompenzovány náklady na jejich rekonstrukci v celkové výši 38 443 tis. Kč. V některých případech tak nájemci nebudou hradit za pronajaté prostory nájemné po dobu 10 až 26 let.

II. Účetní evidence hmotného investičního majetku

ČD porušily zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a to:

1. ustanovení § 4 odst. 2, kde je mj. uvedeno:

"Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování ... , které stanoví federální ministerstvo financí a vyhláší je oznámením o jejich vydání ve Sbírce zákonů.",

tím, že nedodržely Postupy účtování pro podnikatele, vydané jako příloha č. 2 Opatření FMF č. j. V/20 100/1992 z 15. 7. 1992, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro podnikatele (oznámeno ve Sbírce zákonů ročník 1992, částka 106), ve znění pozdějších opatření, ustanovení účtové třídy 0-Investiční majetek, a to:

- a) čl. I odst. 2 písm. a), kde je uvedeno:
"V účtové třídě 0-Investiční majetek se dále účtuje o a) pořízení nehmotných a hmotných investic, ...",

- b) čl. III odst. 5, kde je mj. uvedeno:
"Ocenění nehmotného hmotného investičního majetku se zvýší o výdaje na dokončené technické zhodnocení ...",

- c) čl. V odst. 1, kde je uvedeno:
"Investiční majetek se vyřazuje prodejem, likvidací, bezúplatným převodem (darováním), vkladem

investičního majetku do jiné obchodní společnosti či družstva, převodem na základě právních předpisů, v důsledku škody nebo manka a přezazením z podnikání do osobního užívání."

Nesprávným účtováním o pořízení, technickém zhodnocení a vyřazení hmotného investičního majetku v letech 1993 až 1995 vykazaly ČD v účetnictví nižší hodnotu majetku celkem o 167 895 tis. Kč. Např.:

- a) ČD v 10 zjištěných případech (v působnosti SDC Praha-východ, Praha-západ a Brno a DOM Pardubice) účtovaly o pořízení investic nebo jejich částí v celkové částce 7 904 tis. Kč nesprávně na účtech třídy 5-Náklady, zejména na účtech 510-Služby, 511-Opravy a udržování.
- b) ČD nezvýšily ocenění majetku vlivem jeho technického zhodnocení ve 30 zjištěných případech v působnosti SDC Praha-východ, Praha-západ, Liberec, Plzeň, Pardubice, Brno, Ostrava a Olomouc a DOM Pardubice v celkové částce 113 756 tis. Kč. Dále ocenění nezvýšily ve zjištěných případech technického zhodnocení provedeného nájemci podle smluv uzavřených v působnosti SDC Brno a Olomouc v celkové částce 45 947 tis. Kč.
- c) Bývalá Traťová distance Olomouc (působnost SDC Olomouc) vyřadila ještě před fyzickou likvidací v roce 1993 z účetní evidence 4 položky hmotného investičního majetku v pořizovací ceně celkem 288 tis. Kč. V roce 1994 zaúčtovala tento majetek zpět do účetnictví jako inventarizační přebytek;

2. ustanovení § 7 odst. 1, kde je uvedeno:

"Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.",

příčemž v ustanovení § 7 odst. 2 téhož zákona je uvedeno:

"Účetnictví účetní jednotky je úplné, jestliže účetní jednotka zaúčtovala všechny účetní případy týkající se účetního období."

- a) ČD v jednotlivých účetních obdobích roků 1993 až 1995 účtovaly o 709 zjištěných položkách hmotného investičního majetku, který již byl v minulosti zlikvidován, odprodán, zprivatizován, vrácen v restituci nebo ke kterému nemají ČD právo hospodaření, v pořizovací ceně celkem 97 517 tis. Kč. Šlo o majetek v působnosti SDC Praha-východ (361 položek v ceně 43 582 tis. Kč), Praha-západ (55 položek v ceně 4 531 tis. Kč), Liberec (7 položek v ceně 1 935 tis. Kč a 30 pozemků o celkové výměře 67 161 m², jejichž účetní hodnotu nelze zjistit), Ústí nad Labem (81 položek v ceně 13 066 tis. Kč, Plzeň (12 položek v ceně 493 tis. Kč), Pardubice (19 položek v ceně 934 tis. Kč), Ostrava (126 položek v ceně 31 917 tis. Kč) a Olomouc (18 položek v ceně 1 059 tis. Kč).
- b) ČD v jednotlivých účetních obdobích roků 1993 až 1995 neúčtovaly o 533 zjištěných položkách hmotného investičního majetku, který byl v minulosti poří-

zen v pořizovací ceně celkem 396 540 tis. Kč. Šlo o majetek v působnosti SDC Praha-východ (44 položek - pozemků v ceně 158 098 tis. Kč), Liberec (21 položek v ceně 1 861 tis. Kč), Ústí nad Labem (18 položek v ceně 26 276 tis. Kč), Plzeň (2 položky v ceně 27 763 tis. Kč), Pardubice (46 položek v ceně 18 324 tis. Kč) a Ostrava (401 položek v ceně 163 948 tis. Kč, z toho 399 pozemků v ceně 140 932 tis. Kč) a DOM Pardubice (1 položka v ceně 270 tis. Kč);

3. ustanovení § 29 odst. 1 a 3, kde je mj. uvedeno:

"Účetní jednotky inventarizací ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti."

"Umožňuje-li to povaha hmotného majetku kromě zásob a peněžních prostředků v hotovosti, mohou účetní jednotky provést inventarizaci v delší lhůtě, která však nesmí překročit dva roky ..."

Bývalá Traťová distance Praha-východ (působnost SDC Praha-východ) neprovedla v roce 1993 ani v roce 1994 inventarizaci pozemků. Bývalý Drahstav Turnov (působnost SDC Liberec) neprovedl v roce 1993 ani v roce 1994 inventarizaci budov, hal a staveb ke dni řádné účetní závěrky.

V Divizi dopravní cesty většina účtujících jednotek vycházela při inventarizaci majetku v roce 1994, která byla podkladem pro účetní závěrku, z výsledků mimořádné inventarizace k 31. 3. 1994 resp. 30. 4. 1994. Výsledky však nemohly vyjadřovat porovnání skutečných stavů s účetními k těmto dnům, neboť v období leden až květen 1994 nebyly v analytické evidenci zaznamenány a na příslušných účtech zaúčtovány žádné změny. Ve skutečnosti podle vyhotovených dokladů k pohybům majetku docházelo. Podle písemného sdělení náměstka ředitele sekce ekonomiky Divize dopravní cesty se o pohybech účtovalo až od června 1994;

4. ustanovení § 29 odst. 4, kde je uvedeno:

"Účetní jednotky jsou povinny prokázat provedení inventarizace u veškerého majetku a závazků po dobu pěti let po jejím provedení."

ČD nedoložily inventurní soupisy týkající se inventarizací hmotného investičního majetku bývalých jednotek Sdělovací a zabezpečovací distance Ústí nad Labem a Drahstavu Ústí nad Labem za roky 1992 a 1993 (působnost SDC Ústí nad Labem), Sdělovací a zabezpečovací distance Pardubice, Drahstavu Pardubice a Elektroúseku Pardubice za roky 1992 až 1994 (působnost SDC Pardubice), Mostního obvodu Brno a Traťové distance Brno za roky 1993 a 1994 (působnost SDC Brno);

5. ustanovení § 30 odst. 1, kde je mj. uvedeno:

"Skutečné stavy majetku a závazků se zjišťují inventurou fyzickou u majetku hmotné povahy ...; tyto

stavy se zaznamenávají v inventurních soupisech, které musí být podepsány osobou odpovědnou za provedení inventarizace."

Inventurní soupisy bývalých jednotek Sdělovací a zabezpečovací distance Ústí nad Labem vyhotovené při inventuře k 30. 11. 1994 a Drahstavu Ústí nad Labem vyhotovené při mimořádné inventuře k 31. 3. 1994 a inventuře k 30. 11. 1994 (působnost SDC Ústí nad Labem) a inventurní soupisy Drahstavu Olomouc vyhotovené při inventurách k 31. 10. 1993 a k 31. 3. 1994 a část inventurních soupisů Mostního obvodu Brodek vyhotovených při inventuře k 31. 12. 1994 (působnost SDC Olomouc) nebyly podepsány odpovědnou osobou;

6. ustanovení § 30 odst. 3, kde je uvedeno:

"Inventarizační rozdíly vyúčtují účetní jednotky do účetního období, za které se inventarizací ověřuje stav majetku a závazků."

U bývalé Traťové distance Praha-východ (působnost SDC Praha-východ) byl při inventarizaci majetku k 30. 11. 1994 zjištěn skutečný stav nižší o 198 tis. Kč proti stavu účetnímu, u bývalého Drahstavu Bohumín (působnost SDC Ostrava) při inventarizaci k 31. 3. 1994 vyšší o 157 tis. Kč. U bývalého Drahstavu Turnov (působnost SDC Liberec) bylo při mimořádné inventarizaci ke dni 30. 4. 1994 nalezeno 92 objektů v hodnotě 8 038 tis. Kč a naopak nenalezeno 63 objektů v hodnotě 1 327 tis. Kč. Celková absolutní hodnota uvedených inventarizačních rozdílů činila 9 720 tis. Kč. Rozdíly byly vyúčtovány až v následujícím účetním období, tj. v roce 1995.

III. Ostatní poznatky

Majetek státu, ke kterému ČD vykonávají právo hospodaření, nebyl v minulosti řádně evidován a nebylo účtováno o všech účetních případech týkajících se jeho pohybů. Pozemky nebyly v řadě případů v účetní evidenci vůbec vedeny. V účetnictví tak byl veden majetek, který byl, podle sdělení odpovědných pracovníků ČD, již zlikvidován nebo odprodán v dřívějších letech (1960 až 1994). Tato tvrzení však v řadě případů nemohou doložit věrohodnými doklady. Na tento majetek jsou vystavovány vyřazovací protokoly.

Neprůkaznost evidence majetku prohloubilo slučování účtujících jednotek v Divizi dopravní cesty, která je z pohledu správy hmotného investičního majetku ČD rozhodující (k 1. 7. 1994 bylo vytvořeno z 45 Traťových distancí 25 jednotek, k 1. 1. 1995 bylo sloučeno 65 různých účtujících jednotek do 26 nově vzniklých SDC). Při těchto organizačních změnách nebyl majetek předáván podle skutečného stavu, ale podle evidence. ČD neprovedly v letech 1993 až 1995 věrohodnou inventarizaci majetku, jak to mj. dokládají kontrolní zjištění uvedená v bodě II/2 kontrolního závěru. Byl tak v evidenci veden a předáván i neexistující majetek a naopak do evidence nebyl zařazen některý majetek, který byl již dříve pořízen. Tento stav se odrazil i v neúplné evidenci pohledávek vyplývajících z nájemních smluv

uzavřených bývalými účtujícími jednotkami. Řada pohledávek nebyla SDC vůbec vymáhána. K určitému zpřesnění vedení evidence majetku docházelo až v průběhu roku 1995 stabilizací činnosti SDC.

Kontrola potvrdila opakovaně zjišťované nedostatky v hospodaření s majetkem státu, ke kterému mají právo hospodaření státní organizace a podniky, vyplývající z absence účinné právní normy.

V souladu s plánem kontrolní činnosti kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Petr Skála.